

امام خمینی (س) و مفاهیم اخلاقی

(۲۷)

زهد و پارسایی

محمد تقی خلیجی

سرشناسه	: خلجی، محمدتقی، ۱۳۲۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: زهد و پارسایی / محمدتقی خلجی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ ص.
فروست	: امام خمینی (س) و انقلاب اسلامی: ۲۷.
شابک	: 978 - 964 - 212 - 323 - 0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۹ - ۱۵۲؛ همچنین به صورت زیر نویس.
موضوع	: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۸ - ۱۳۷۹. نظریه درباره تقوا / تقوا / زهد.
شناسه افزوده	: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، دفتر قم. مؤسسه چاپ و نشر عروج.
رده بندی کنگره	: ۸ خ ۷ ت ۵ / ۱۵۷۴ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵ / ۰۸۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۲۶۲-۸۹
کد / م	: ۲۸۶۰

مؤسسه چاپ و نشر عروج

زهد و پارسایی

نویسنده: محمدتقی خلجی

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

چاپ اول: ۱۳۹۲

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و قهر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۲۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: • خیابان انقلاب، خیابان ۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۲۸۰۱

• کلبه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۹	 مقدمه مؤلف
۱۱	 پیش‌گفتار (هدفمندی آفرینش)
۱۷	 زهد و پارسایی در لغت و اصطلاح
۱۸	 زهد در لغت
۲۰	 زهد در کلام عالمان اخلاق
۲۲	 حقیقت زهد در منابع دینی
۳۳	 تفاوت زهد اسلامی و رهبانیت مسیحی
۳۴	 خاستگاه رهبانیت در مسیحیت
۳۸	 علت توصیه عارفان به ترک دنیا
۳۹	 رهبانیت، بدعت مسیحی
۴۸	 زاهد مسلمان از خدا چه می‌خواهد؟
۵۱	 ریشه‌ها و مبانی زهد و پارسایی
۵۲	 ۱ - شناخت جهان (جهان‌شناسی)
۵۴	 ۲ - شناخت خدا (خداشناسی)

- ۳ - شناخت یقینی ۵۵
- مراتب و درجات یقین ۵۷
- یقین محصول ایمان و بندگی است ۶۱
- ۴ - شناخت معاد (آخرت شناسی) ۶۵
- ۵ - شناخت دنیا و درک ناپایداری آن (دنیا شناسی) ۶۸
- اندیشه بقا و جاودانگی ۷۱
- ۶ - شناخت نفس (خود شناسی) ۷۲
- دنیای زودگذر و انسان مسافر ۸۰
- مراتب زهد و پارسایی ۸۵
- ۱ - ذات زهد ۸۹
- ۲ - تقسیم زهد به اعتبار وصف (فریضه و سلامت) ۸۹
- ۳ - تقسیم زهد، به اعتبار مطلوب ۹۰
- آثار زهد در حیات فردی و اجتماعی ۹۷
- آثار زهد در حیات فردی ۹۷
- آثار زهد در حیات اجتماعی ۱۰۴
- زهد در حوزه قدرت ۱۰۹
- علل اعراض زاهدان از قدرت ۱۱۳
- الگوهای متعالی زهد و پارسایی ۱۲۵
- زی طلبگی ۱۳۵
- کتاب نامه ۱۴۹

مقدمه

حجاب‌های چندی، نسل جوان را از شناخت اندیشه‌های جامع و منظومه فکری و گستره شخصیت امام خمینی (س) باز می‌دارد. یکی از این برده‌ها، حجاب معاصرت یا هم روزگاری است. این نکته موجب شده است تا دقیقاً گستره و نفوذ اندیشه و آرای امام آن‌گونه که باید، شناخته نشود. غلبه بر این مانع غالباً تنها از طریق گذر ایام حاصل می‌گردد.

دومین حجاب نقش قدرتمند سیاسی امام است. چهره مسلط امام در عرصه سیاست چند دهه اخیر کشورمان، هرچند برکت‌زا و ارجمند بوده، اما مانع از آشکار شدن دیگر ابعاد ایشان گشته است. در نتیجه بُعد سیاسی ایشان بر دیگر ابعاد و به ویژه بُعد اخلاقی و عرفانی ایشان غلبه داشته و کسانی که ایشان را می‌شناسند بیش‌تر از رهگذر سیاست است.

سومین حجاب، پیشینه علمی ایشان و واژگان خاصی است که برای بیان اندیشه‌های خود برمی‌گزیدند. ایشان به دلیل بهره‌مندی گسترده از دانش‌های مختلف اسلامی چون فقه، اصول، تفسیر، کلام، عرفان و فلسفه، دارای واژگانی گسترده بودند. نگاهی به آثاری چون شرح چهل حدیث یا شرح حدیث جنود عقل و جهل این نکته را آشکارتر می‌سازد. این گستره واژگانی گرچه بیانگر عمق اندیشه‌های امام است، اما فهم آرای ایشان را برای کسانی که از چنین زمینه‌ای برخوردار نیستند، دشوار می‌نماید.

مجموعه "امام خمینی (س) و مفاهیم اخلاقی" کوششی است برای

فرارفتن از پاره‌ای از این حجاب‌ها و آشنا ساختن نسل جوان با یکی از ابعاد اساسی امام؛ یعنی بعد اخلاقی. نویسندگان این مجموعه کوشیده‌اند تا مفاهیم کلیدی اندیشه اخلاقی امام را به گونه‌ای منظومه‌وار توضیح دهند و زمینه را برای درک کامل‌تری از آرای اخلاقی امام فراهم آورند. مفروض نویسندگان این مجموعه آن بوده است که نقطه عزیمت امام، اخلاق بوده و حتی نگاه ایشان به سیاست از این منظر بوده است، لذا پدید آوردن چنین مجموعه‌ای برای فهم اندیشه مرکزی ایشان لازم است. در ارائه این مجموعه جنبه‌های زیر مورد توجه خاص نویسندگان بوده است:

۱. رعایت نثر معیار و توجه به اصول درست نویسی؛
۲. رعایت جنبه برانگیزندگی در نوشته، چرا که هدف اخلاق، برانگیختن انسان و تشویق او به تغییر خویش است، و در عین حال پابندی به جنبه استدلالی بحث؛
۳. بهره‌مندی از میراث ادبی و اخلاقی گذشته و پیوند آرای امام بدان؛
۴. کوشش جهت ارائه نگاهی تازه و کارگشا به مباحث اخلاقی؛
۵. فراهم آوردن زمینه برای پیش بردن چنین مباحثی با تأکید بر نیازهای جامعه.

با توجه به این نکات، سلسله مباحث "امام خمینی (س) و مفاهیم اخلاقی" فراهم آمد، لیکن به دلیل تازگی ممکن است پرسش‌هایی را برانگیزاند که از آن استقبال می‌کنیم و همچون امام بر این باوریم که انتقاد و حتی تخطئه در نهایت، به سود انسان است.

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم